

هدف :

حسابداری يك سیستم است که در آن فرآیند جمع‌آوری، طبقه‌بندی، ثبت، خلاصه کردن اطلاعات و تهیه گزارشهای مالی و صورتهای حسابداری در شکل‌ها و مدلهای خاص انجام می‌گیرد. تا افراد ذي‌نفع درون سازمانی مثل مدیران سازمان و یا برون‌سازمانی مثل بانک‌ها، مجمع عمومی سازمان مورد نظر و یا مقامات مالیاتی بتوانند از این اطلاعات استفاده کنند. به همین دلیل فردی که تحصیلات دانشگاهی ندارد، بیشتر دقت‌دار است تا حسابداری. چرا که گزارشهای این دسته از افراد مطابق استاندارد نیست و پردازش کالفي نمی‌شود و بیشتر تراز حسابها می‌باشد. برای مثال يك حسابداری تجربی نمی‌تواند بر راحتی بین‌داری کوتاه مدت و بلند مدت تفاوت قائل شود و یا نمی‌داند که چگونه باید معاملات ارزی را در دفاتر ثبت کرد.

حسابداری به عنوان يك نظام پردازش اطلاعات، داده‌های خام مالی را دریافت نموده، آنها را به نظم در می‌آورد.

محصول نهایی نظام حسابداری گزارش‌ها و صورتهای مالی است که مبنای تصمیم‌گیری اشخاص ذي‌نفع (مدیران، سرمایه‌گذاران، دولت و ...) قرار می‌گیرد.

ماهیت :

يك حسابداری متخصص، در آینده می‌تواند مدیر مالی يك سازمان یا شرکت گردد یعنی می‌تواند به مدیریت يك شرکت ایده بدهد که منابع موجودش را در چه راههایی سرمایه‌گذاری نماید تا استفاده بهینه کند و یا اگر شرکت به منابع مالی جدید نیاز داشت يك مدیر مالی بر اساس دانش آکادمیک خود می‌تواند بگوید که از چه طریقی باید تامین مالی کرد. و مجموع این فعالیت‌ها خارج از توانایی يك حسابداری تجربی است. «حسابداری يك سیستم اطلاعاتی است که با فراهم کردن اطلاعات لازم کمک می‌کند تا سرمایه‌گذارها، اعتبار دهندگان، مدیران و دولت نسبت به مسائل اقتصادی بهتر بتوانند، تصمیم بگیرند. برای مثال اگر شخصی بخواهد در يك شرکتی سرمایه‌گذاری کند، تمایل دارد که وضعیت مالی آن شرکت و یا نتایج عملیات آن شرکت را در طی سالهای قبل بداند. موضوعاتی که به صورت گزارشهای مالی توسط حسابداران تهیه می‌شود.

«حسابداری به منظور جوابگویی به نیازهای انسان به وجود آمده است. به همین دلیل با گذشت زمان و به موازات گسترش فعالیت‌های اقتصادی و افزایش پیچیدگی آن، هدفها و روشهای حسابداری برای

جوابگوی به نیازهای اطلاعاتی، توسعه یافته است. چرا که اشخاص، شرکت‌ها و دولت برای تصمیم‌گیری در مورد توزیع مناسب منابع مالی نیاز به اطلاعاتی قابل اتکا دارند که این اطلاعات را به یاری حسابداری می‌توان به دست آورد. از سوی دیگر انجام سرمایه‌گذاری یکی از مواد ضروری و اساسی در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی کشور است و سرمایه‌گذاران نیز از بعد عرضه سرمایه، تا حد امکان سعی دارند منابع مالی خود را به سویی سوق دهند که کمترین ریسک و بیشترین بازده را داشته باشد. یعنی به دنبال برآورد ریسک سرمایه‌گذاری‌ها خواهند بود. این در حالی است که یکی از مبنای اساسی برای محاسبه ریسک بازار شرکت‌ها، استفاده از اطلاعات تولید شده توسط سیستم حسابداری است. رشته حسابداری از جمله رشته‌هایی است که از داوطلبان هر سه گروه آزمایشی ریاضی و فنی، علوم تجربی و علوم انسانی دانشجو می‌پذیرد.

آینده شغلی، بازار کار، درآمد:

به نظر می‌رسد فارغ‌التحصیلان دوره‌های تحصیلات تکمیلی این رشته، آمادگی و پختگی بیشتری برای حضور در بازار کار دارند. نتیجه یکی از تحقیقات دانشگاه «کلمبیا» مبنی بر این بود که از دهه 70 به بعد همه شرکت‌های موفق، شرکت‌هایی بوده‌اند که مدیر آنها تحصیلات مالی داشته است. چون از این دهه به بعد اطلاعات نقش مهمی پیدا کرده است و مهمترین اطلاعات نیز، اطلاعات مالی است که تاثیر بسیاری در تصمیم‌گیری روسای شرکت‌ها دارد. «فرصت‌های شغلی یک حسابداری بسیار گسترده است و از پایین‌ترین سطح تا بالاترین سطح را در بر می‌گیرد. و با وجود این که در دانشگاه‌های مختلف کشور اعم از دولتی، غیرانتفاعی و آزاد، دانشجویان بسیاری در رشته حسابداری تدریس می‌کنند اما تعداد فارغ‌التحصیلان بیکار این رشته از بیشتر رشته‌ها کمتر است. چون از یک موسسه کوچک گرفته تا بزرگترین کارخانه‌های کشور حداقل برای تهیه اظهارنامه مالیاتی به حسابداری نیازمند هستند. همچنین دانش حسابداری در بخش مالیات کاربرد وسیعی دارد. چون محاسبه سود به یاری حسابداری امکان‌پذیر است و تعیین مقدار سود نیز مبنای محاسبه مالیات شرکت‌ها اعم از دولتی و خصوصی می‌باشد. فارغ‌التحصیلان این رشته پس از اتمام تحصیل می‌توانند در سطوح مختلف و شاخه‌های متفاوت عهده‌دار انجام امور مالی گردند که شرح آن چنین است:

الف) حسابداری

فارغ‌التحصیلان می‌توانند در کلیه موسسات و واحدهای تجاری، اعم از دولتی یا خصوصی به عنوان حسابداری در شاخه‌های زیر مشغول کار شوند:

حسابداری مالی: در کلیه شرکت‌ها و موسسات تجاری و غیرانتفاعی.

حسابداری صنعتی: در کلیه واحدهای صنعتی و شرکت‌های تولیدی.

حسابداری دولتی: در کلیه سازمانها و ادارات دولتی به عنوان حسابداری یا عامل ذی‌حساب.

حسابداری مالیاتی: در ادارات دارایی.

حسابداری بیمه: در موسسات بیمه.

حسابداری بانکها: در شعبه‌ها و سرپرستی بانکها.

حسابداران پس از مدتی اشتغال به کار حسابداری می‌توانند در سمت مدیریت مالی واحدهای تجاری، ایفای نقش نمایند.

ب) حسابرسی

فارغ‌التحصیلان رشته حسابداری قادرند با توجه به شاخه‌های حسابداری در بند الف در حرفه حسابداری شغل شوند. شاغلان حرفه حسابداری در يك تقسیم‌بندی کلی به دو گروه اصلی تفکیک می‌شوند :

حسابرسان داخلی : این گروه از حسابرسان ، کارمند واحد مورد رسیدگی هستند، و در واقع رابط میان هیأت مدیره و شرکت بوده و گزارش رسیدگی خود را به طور هفتگی ، ماهانه یا سالانه به مدیرعامل و هیأت مدیره ارائه می‌دهند . این گروه از حسابرسان عملیات داخل واحد تجاری را رسیدگی می‌کنند.

حسابرسان مستقل: این گروه از حسابرسان، افرادی هستند که در موسسات حسابداری مشغول کار هستند و بر اساس قرارداد میان شرکتها یا سازمانها با این موسسات، عملیات حسابداری و مالی واحد تجاری را بر اساس اصول و موازین حسابداری مورد رسیدگی قرار می‌دهند و گزارش خود را به مجمع عمومی صاحبان سهام ارائه می‌کنند. در واقع حسابرسان مستقل رابط میان صاحبان شرکت و هیأت مدیره شرکت می‌باشند.

در حال حاضر در ایران ، سازمان حسابداری به عنوان يك سازمان دولتی ، بزرگترین موسسه حسابداری است و در کنار آن سایر موسسات حسابداری دولتی و خصوصی مشغول فعالیت می‌باشند.

توانایی‌های مورد نیاز و قابل توصیه:

داشتن شش ریاضی در رشته حسابداری از اهمیت بسیاری برخوردار است. به همین دلیل دانش‌آموزان رشته ریاضی در این رشته موفقتر هستند. البته این بدان معنا نیست که دانش‌آموزان رشته علوم انسانی قادر به ادامه تحصیل در رشته حسابداری نیستند بلکه باید تلاش کنند تا از دانش ریاضی خوب و یا حداقل متوسطی برخوردار باشند.

همچنین يك حسابدار باید بتواند بخوبی گزارش کارهای خود را ارائه دهد. بنابراین باید در ادبیات فارسی مسلط بوده و نگارش خوبی داشته باشد. این ویژگی بخصوص در سطوح بالاتر این رشته یعنی حسابداری و مدیریت مالی اهمیت بسیاری دارد.

در آزمون هر سه گروه آزمایشی درس ریاضی به عنوان مهمترین درس این رشته ضریب 4 دارد. دانشجوی حسابداری باید صادق و رازدار باشد چون در آینده تمام اسناد و مدارك يك سازمان را در اختیار دارد و اگر فرد رازدار و در کل با اخلاقی نباشد لطامات زیادی به آن شرکت و در نهایت به جامعه وارد می‌آورد. این مساله بخصوص در حسابداری اهمیت بیشتری دارد زیرا اگر يك حسابرس که وظیفه بررسی گزارشات مالی يك سازمان و تایید صحت و سقم آن را بر عهده دارد، درستکار نبوده و یا شهادت ابراز مشکلات را نداشته باشد، می‌تواند به نابسامانی‌های اداری و مالی يك جامعه دامن بزند. و بالاخره يك حسابدار برای موفقیت در این دنیای پر از رقابت و تغییر و تحول باید خلاق، مبتکر، صبور و منضبط باشد.

علاقه به امور مالی و تجزیه و تحلیل‌های آن، عامل موفقیت دانشجوی حسابداری است.

وضعیت ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر:

تا مقطع دکترا امکان ادامه تحصیل وجود دارد.

نظر يك فارغ‌التحصیل مشغول به کار در این رشته :

دانشجوی این رشته باید تحمل ساعتها کار در پشت يك میز و صندلی و سرو کار داشتن با اعداد و ارقام را داشته باشد. همچنین باید دقیق و منظم باشد تا در جمع‌بندی اعداد و ارقام دچار مشکل نگردد.»

وضعیت نیاز کشور به این رشته در حال حاضر:

آموزش حسابداران و شرکت موثر آنها در فراهم آوری اطلاعات مالی دقیق و قابل اعتماد، و تجزیه و تحلیل این اطلاعات برای توسعه پایدار در کشور در حال توسعه‌ای مانند ایران اهمیت فراوانی دارد. چرا که وجود اطلاعات دقیق، اعتماد برانگیز، بموقع و مربوط به فعالیت‌های اقتصادی، نه تنها لازم بلکه حیاتی است. علاوه بر این اطلاعات مالی حاصل از فعالیت‌های اقتصادی که بوسیله نظام‌های حسابداری گزارش می‌شود، می‌تواند از انحراف مسیر پیش‌بینی شده، ائتلاف منابع اقتصادی و اخلال در برنامه‌های توسعه اقتصادی جلوگیری کند.

دکتر ثقفی نیز در این باره می‌گوید: «چون این رشته فقط به کلاس و معلم نیاز دارد متأسفانه در سال‌های اخیر، بسیاری از شهرهای دورافتاده که حتی یک حسابدار مجرب و متخصص ندارد، رشته حسابداری را با استفاده از اساتید کم‌تجربه دائر کرده است و در نتیجه فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های فوق حسابداری ناکارآمد هستند که نمی‌توانند، جذب بازار کار شوند. البته آنچه شد شامل حال فارغ‌التحصیلان توانمند این رشته نمی‌شود چون هر فرد سرمایه‌گذار و هر موسسه اعتباری برای سرمایه‌گذاری یا اعتبار دادن به حسابدار نیاز دارد.»

نکات تکمیلی :

چند سال پیش وقتی که آقای . ت ریاست یکی از کارخانه‌های ایران را بر عهده گرفت با احم‌های در هم و چهره‌های عبوس کارگرانی روبرو شد که 6 ماه بود حقوق نگرفته بودند و امید چندانی نیز به رئیس جدید نداشتند. اما رئیس جدید که فارغ‌التحصیل رشته حسابداری بود با مدیریت قوی و درست خویش نه تنها کارخانه مورد نظر را از ورشکستگی نجات داد بلکه امروزه این کارخانه یکی از بهترین کارخانه‌های کشور است که محصولات آن به خارج از کشور صادر می‌گردد و در حال حاضر نیز نحوه کار رئیس یاد شده به عنوان یک شیوه نوین در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود. آنچه خواندید سرگذشت واقعی یکی از کارخانه‌های کشور است.